

แหล่งเรียนรู้ชุมชนตำบลบ้านทุ่งหลวง จังหวัดสุโขทัย

จัดทำโดยโรงเรียนอนุบาลคีรีมาศ(วัดบึง) ต.ทุ่งหลวง อ.คีรีมาศ จ.สุโขทัย สพป.สุโขทัย เขต 1

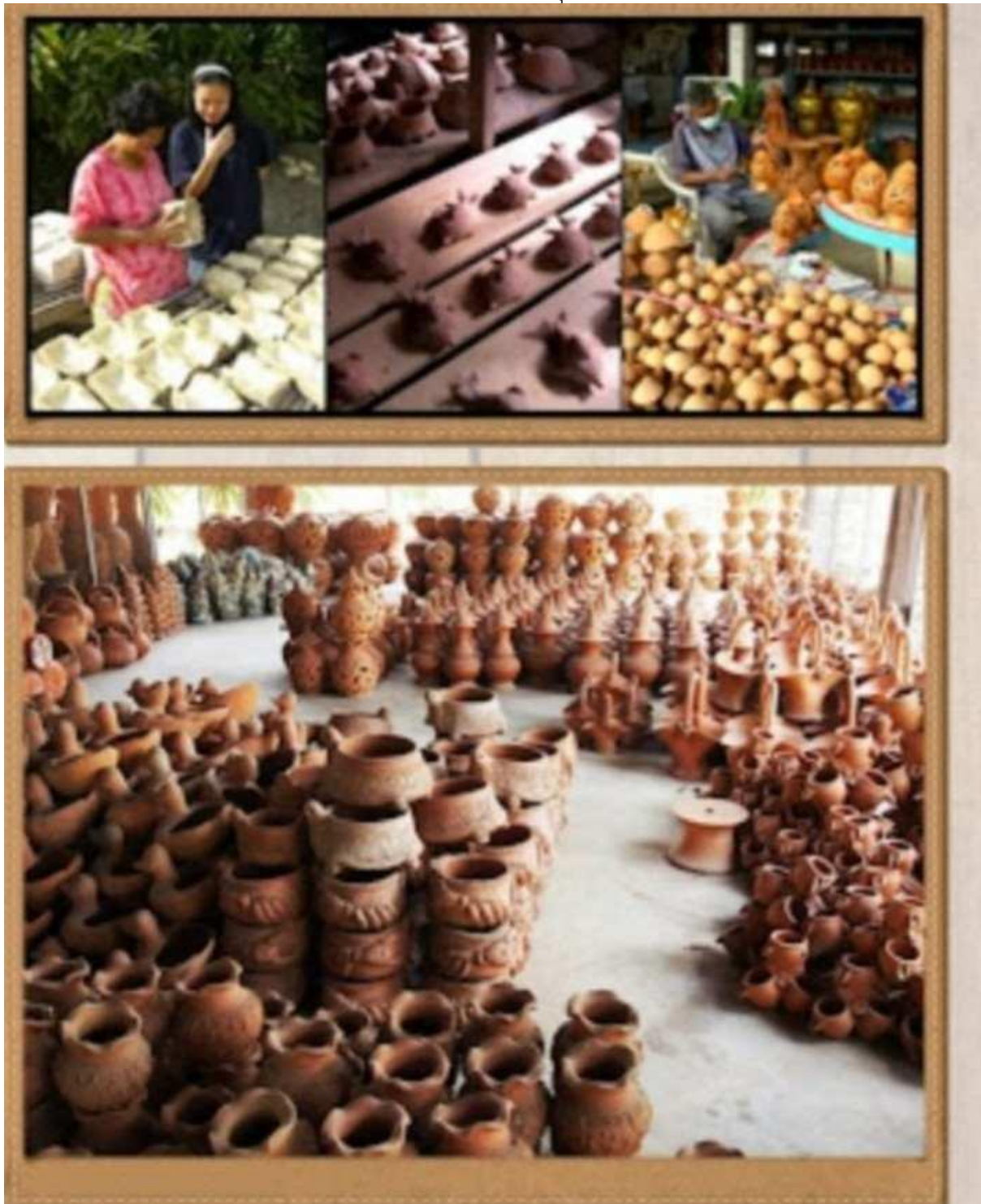
แหล่งเรียนรู้ที่ตำบลบ้านทุ่งหลวง จุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คงจะมุ่งไปที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยเพราะจังหวัดสุโขทัยเป็นเมืองประวัติศาสตร์ แต่นอกจากนี้สุโขทัยยังมีสถานที่ต่างๆ ซึ่งหลายคนอาจจะไม่เคยไปเที่ยวเลยนั่นคือ ตำบลบ้านทุ่งหลวง อำเภอกีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย

ประวัติความเป็นมา

จากการบอกเล่าสืบต่อกันมา บ้านทุ่งหลวงแห่งนี้เป็นชุมชนเก่าแก่ตั้งแต่สมัยสุโขทัยไม่ปรากฏประวัติ การอพยพย้ายถิ่นฐานมาจากต่างถิ่น ราชกรรยยังคงวิถีชีวิตแบบคนสุโขทัยดั้งเดิมที่รักถิ่นฐานรักความสงบ มีจิตใจโอบอ้อมอารีตามวิถีชาวพุทธ ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพผลิตเครื่องปั้นดินเผาเป็นหลัก บ้านทุ่งหลวง อำเภอกีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย ซึ่งนี้มีประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกันอย่างน่าสนใจ “คีรีมาศ” แปลว่า “ภูเขาทอง” ซึ่งหมายถึงความอุดมสมบูรณ์และความงดงามของเทือกเขาสถานที่ศักดิ์สิทธิ์อันเป็นมิ่งมงคลของราชธานีสุโขทัย สำหรับตำบลทุ่งหลวงนั้นเป็นชุมชนเก่าแก่ในอดีตถ้าพิจารณาจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สันนิษฐานว่า “บ้านหนองบัวหลวง” ที่ปรากฏในศิลาจารึก น่าจะเป็นบ้านทุ่งหลวง เพราะในเขตทุ่งหลวงนั้นมีหนองน้ำขนาดใหญ่อยู่ด้วย และเมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เสด็จประพาสเมืองสุโขทัย ในปี พ.ศ.2452 ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในหนังสือเที่ยวเมืองพระร่วงมีข้อความตอนหนึ่งว่า “ในระหว่างทางที่ไปจากเมืองสุโขทัย(เมืองเก่า) ไปเมืองธานี(เมืองใหม่) นั้น มีตำบลหนึ่งเรียกว่าทุ่งหลวงเข้าใจว่าทุ่งหลวงนี้เองจะเป็นทะเลหลวงของพระเจ้ารามคำแหงคงมุ่งความจำเป็นที่กว้างมีน้ำขังเป็นฤดู” ด้วยเหตุที่บ้านทุ่งหลวงมีหนองน้ำขนาดใหญ่ คือ หนองทอง ชาวบ้านจึงใช้ดินจากแหล่งนี้ผลิตเครื่องปั้นดินเผามาช้านาน

ชุมชนโบราณแต่ครั้งสมัยกรุงสุโขทัย ซึ่งตำบลบ้านทุ่งหลวงนั้นคนในชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา และเมื่อว่างเว้นจากการทำนา ชาวบ้านจะนำดินเหนียวที่มีอยู่ในพื้นที่มาทำเครื่องปั้นดินเผาชนิดต่างๆ เช่น กระถาง โอ่งน้ำ หม้อดิน เครื่องปั้นดินเผาจำพวก เครื่องใช้ต่างๆ และของประดับตกแต่งหลากหลายชนิด

ๆ เริ่มจากการทำใช้กันเองในครอบครัว และเริ่มมีการแลกเปลี่ยนกับของกินของใช้อื่นๆกับหมู่บ้านใกล้เคียง ต่อมาได้มีการผลิตเครื่องปั้นดินเผาส่งขายในจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดใกล้เคียง

วัตถุประสงค์

เมื่อรัฐบาลได้จัดตั้งโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ขึ้น ในปี พ.ศ. 2545 ชาวบ้านทุ่งหลวงได้มีแนวคิดที่จะรวบรวมงานฝีมือชั้นยอดของชุมชนตั้งเป็น "กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านทุ่งหลวง" ขึ้น เพื่อให้เป็นที่รวมของผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นศูนย์รวมของวิชาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาแบบโบราณของทุ่ง

หลวง โดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมให้การช่วยเหลือพัฒนากรรมวิธีในการผลิต ทั้งวัตถุดิบที่ใช้และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ จนเป็นที่เลื่องลือในคุณภาพและงานฝีมือ

เครื่องปั้นดินเผาทุ่งหลวง เป็นงานฝีมือที่ประณีตงดงามเป็นที่ยอมรับของตลาด มีการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายทั้งประเภทเครื่องใช้ภายในบ้าน เครื่องประดับตกแต่ง เช่น คนโทน้ำ หม้อดิน แจกัน รูปปั้น โคมไฟ ฯลฯ

นอกจากนี้ชุมชนนี้ยังเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ให้ความรู้ และทำให้เราสามารถสัมผัสถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นของจังหวัดสุโขทัยที่มีเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งทางด้านสำเนียงการพูดจาที่จะมีเสียงพูดเป็นเอกลักษณ์ของชาวสุโขทัย นอกจากนี้กลุ่มชุมชนเครื่องปั้นดินเผาทุ่งหลวง ได้จัดเส้นทางการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา และนักท่องเที่ยวผู้มีความสนใจได้เรียนรู้และได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน และเรียนรู้กรรมวิธีผลิตเครื่องปั้นดินเผา จากชาวบ้านในชุมชนที่มีความชำนาญ และมีประสบการณ์ในการทำเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งหลังจากที่ทุกคนได้เห็นถึงกรรมวิธีในการทำแล้วยังสามารถทดลองทำเครื่องปั้นดินเผาได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

การบูรณาการกับการเรียนการสอน

หลังจากที่เราได้เรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้ชุมชนบ้านทุ่งหลวงแล้วนั้นจะทำให้เราเห็นถึงความสำคัญของมิตรภาพความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันของคนในชุมชน และหมู่บ้านใกล้เคียง เกิดการเรียนรู้วิถีชีวิตของคนบ้านทุ่งหลวง จังหวัดสุโขทัยที่ยังเป็นสังคมที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เรียนรู้ขั้นตอนกระบวนการในการปั้นเครื่องปั้นดินเผาด้วยตนเอง และสิ่งที่สำคัญคือเรียนรู้การใช้ชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตของเราได้เป็นอย่างดี ซึ่งเราสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับมาจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายสาระวิชา ยกตัวอย่างเช่น สาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม : สามารถสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันภายในหมู่คณะ หรือในด้านการลงพื้นที่เห็นถึงสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่การประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี หรือใน

ด้านเศรษฐศาสตร์ เรียนรู้การอยู่อย่างพอเพียง การจัดการของคนในท้องถิ่น รวมถึงยังสามารถเชื่อมโยงไปในสาระวิชาศิลปะ ในด้านวิธีการปั้นเครื่องปั้นดินเผา วิธีการออกแบบในลักษณะต่างๆตามต้องการ และสามารถนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอนได้เกือบทุกสาระวิชาด้วยกันสุดท้ายผมอยากฝากทุกคน ถ้ามีโอกาสมาเที่ยวจังหวัดสุโขทัยอย่าลืมแวะมาเที่ยวชมเครื่องปั้นดินเผาสวยๆของสุโขทัยแท้ที่ตำบลบ้านทุ่งหลวง จังหวัดสุโขทัยกันนะค่ะ นอกจากนี้ได้เที่ยวชมเลือกซื้อเครื่องปั้นดินเผาที่มีอยู่มากมายแล้ว ยังได้เกิดการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวไปอย่างไม่รู้ตัวเลยคะ ชาวบ้านชุมชนบ้านทุ่งหลวงยินดีต้องรับทุกท่านด้วยความเป็นกันเองแบบฉบับของคน“สุโขทัย”(สำเนียงสุโขทัย)คะ

ที่อยู่ : แหล่งเรียนรู้ชุมชนเครื่องปั้นดินเผาบ้านทุ่งหลวง 238 หมู่ 2 ต.ทุ่งหลวง อ.คีรีมาศ จ.สุโขทัย 64160

การเดินทาง : จากจังหวัดสุโขทัย ใช้ทางหลวงหมายเลข 101 สุโขทัย-กำแพงเพชร ก่อนถึง อ.คีรีมาศ ประมาณ 5 กม. จะมีทางแยกซ้ายเข้าวัดลาย เข้าไปประมาณ 1 กม.

ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม : <http://www.sukhothai.go.th/>

<http://www.thungluangsk.go.th/>